

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 04.02.2026

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa ili Birecik ilçesinde yerleşim alanlarından kaynaklanan kanalizasyon ve atık suların, gerekli arıtma işlemlerinden geçirilmeden Fırat Nehri'ne bırakıldığı, aynı nehirden temin edilen suyun ise yeniden içme ve kullanma suyu olarak halka dağıtıldığı yönünde tarafıma ulaşan yoğun ve ciddi iddialar bulunmaktadır. Bu iddialar, doğruluğu hâlinde, basit bir altyapı eksikliğini aşan; doğrudan yaşam hakkını, halk sağlığını ve çevre güvenliğini tehdit eden ağır bir kamu hizmeti ihmaline işaret etmektedir.

Anayasa'nın 17'nci maddesi yaşam hakkını, 56'ncı maddesi herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını güvence altına almakta; 2'nci maddesi ise Türkiye Cumhuriyeti'ni sosyal bir hukuk devleti olarak tanımlamaktadır. Sosyal hukuk devleti, yurttaşına temiz, sağlıklı ve güvenli içme suyu sağlamakla yükümlüdür. Kanalizasyonla temas etmiş, arıtılmamış veya yeterince denetlenmemiş bir suyun içme ve kullanma suyu olarak halka sunulması, bu anayasal yükümlülüklerin açık ihlali niteliğindedir.

Kirli ve arıtılmamış suyun içme suyu olarak dağıtılması; yalnızca bireysel sağlık riskleri doğurmakla kalmamakta, aynı zamanda bu suyla sulanan tarım alanları ve bu suda yaşayan canlılar yoluyla zincirleme bir halk sağlığı tehdidi yaratmaktadır. Bu durum, bulaşıcı hastalıklar, mikrobiyolojik ve kimyasal kirlilik ile uzun vadeli ve telafisi güç sağlık sorunlarına zemin hazırlamaktadır.

Böylesi bir tablo, yalnızca idari bir eksiklik olarak değerlendirilemez. Kamu sağlığını tehlikeye atma, denetim yükümlülüğünün ihlali ve görevin gereği gibi yerine getirilmemesi iddialarını da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, ilgili idarelerin ve kamu görevlilerinin sorumluluğunun açıklığı kavuşturulması, kamu vicdanı ve hukuk devleti ilkesi açısından zorunludur.

Bu bağlamda;

1. Birecik ilçesinde oluşan kanalizasyon ve atık suların arıtılmadan Fırat Nehri'ne deşarj edilmekte midir?
2. Birecik İlçesinde içme ve kullanma suyunun hangi kaynaklardan temin edilmektedir? bu kaynaklar arasında Fırat Nehri'nin bulunmakta mıdır?
3. Son beş yıl içerisinde Birecik'te dağıtılan içme ve kullanma suyuna ilişkin olarak bakteriyolojik, kimyasal, ağır metal ve mikrobiyolojik analizlerin yapılmış mıdır ?, yapılmışsa bu analizlerin sonuçlarının neler olduğu, söz konusu sonuçlar nelerdir ? sonuçların halk sağlığı açısından risk oluşturup oluşturmadığı değerlendirilmiş midir?

4. İlçede faaliyet gösteren atıksu arıtma tesislerinin bulunup bulunmadığı, mevcutsa bu tesislerin kurulu kapasitesi, fiilen çalışıp çalışmadığı, arıza ve duruş süreleri ile bu süreçlerin hangi tarihlerde yaşandığı tespit edilmiş midir?
5. Kanalizasyon ve atık suların arıtılmadan deşarj edildiğine ilişkin herhangi bir tespit yapılmışsa, bu tespitlerin hangi kurumlarca, hangi tarihlerde ve hangi tutanaklarla kayıt altına alındığı; buna rağmen neden gerekli idari ve teknik önlemlerin zamanında alınmadığı izah edilecek midir?
6. Bu durumdan sorumlu olduğu değerlendirilen kamu görevlileri ve idareler hakkında bugüne kadar herhangi bir idari soruşturma başlatılıp başlatılmadığı, Cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunulup bulunulmadığı, bulunulmadıysa bunun gerekçesinin ne olduğu açıklanacak mıdır?
7. Fırat Nehri'nden sulama yapılan tarım alanları ile bu sudan avlanan ve tüketilen balıklar bakımından, Sağlık Bakanlığı ve ilgili kurumlarca herhangi bir sağlık uyarısı, kullanım kısıtlaması veya yasaklama kararı alınıp alınmadığı; alınmadıysa halk sağlığı riskinin neden göz ardı edildiği değerlendirilecek midir?
8. Halk sağlığını ve çevre güvenliğini tehdit eden bu tablonun ortadan kaldırılması amacıyla, kısa, orta ve uzun vadeli bir acil eylem planı hazırlanıp hazırlanmadığı, hazırlanmışsa bu planın takvimi, bütçesi ve sorumlu kurumlarının neler olduğu kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
9. İçme suyu güvenliğini sağlamakla yükümlü idarelerin görevlerini gereği gibi yerine getirip getirmediğine ilişkin olarak İçişleri Bakanlığı tarafından herhangi bir teftiş, denetim veya soruşturma yürütülüp yürütülmediği; yürütülmediyse, bu durumun açık bir denetim ve idari sorumluluk zafiyeti teşkil edip etmediği Bakanlığınızca değerlendirilmiş midir?